

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

R.P. Richardi Lyncei ... Vniversa Philosophia Scholastica

Complectens Metaphysicam, id est, Scientiam de Ente incorporeo, seu
transnaturali

Lynch, Richard

Lvgdvni, 1654

IV. De modis prioris.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95247](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95247)

sibiles, quam quæ contrariantur rigorosissime, adeoque prior illa oppositio hanc posteriorem excedit: quod autem in genere causæ extrinsecæ, & veluti occasionalis plus quodammodo desideretur ad oppositionem contrariam propriissime talem, quam ad contradictoriam, verum est: ad illam enim exercendam cum albedine, verbi gratia, requiritur nigredo absolute sumpta, vtve subiectum, quod prius erat album, postea denominetur simpliciter nigrum: ad hanc vero satis est aliqua admixtio nigredinis, qualis nimirum reperitur, vel formaliter, vel æquiualeuter in colore medio. At quod in genere eiusmodi causæ plus opus sit ad contrarietatem, quam ad contradictionem, argumentum esse nequit excessus, quo illa superet hanc, sed potius eius, quo hæc illam antecellat: qua ratione maiorem quandam desiderari occasionem, vt duo homines incipiant altercari, non arguit eos esse valde inimicos, alienosve, sed potius contrarium: inimicitia vero illorum, & alienatio potius colligitur ex eo, quod minor illis sufficiat ansa, & causæ extrinsecæ iurgandi, sicut paulò supra dictum.

C A P V T IV.

De Modis Prioris.

66

Aristoteles in postprædicam. cap. 10. quinque modos prioris tradidit, ad quos nullus non potest reuocari. Prima prioritas, & cæteris omnibus magis perfecta, & propria est, qua quidpiam tempore aliud anteuerit, quo pacto Pater v. g. dicitur prior nativitate natorum, & qui nascuntur ab illis. Secunda est in subsistendi consequentia, quæ prioritas Logica, prioritas rationis Logica, prioritas naturæ Logica appellari consuevit: ea est, qua ab vno ad aliud, & non e converso consequentia valet in hunc modum: est homo; ergo animal: non tamen, est animal; ergo homo; atque vt animal hac de causa est prius in subsistendi consequentia homine, ita etiam quævis alia ratio superiori inferiori. Tertia prioritas est ordinis: qua ratione in orationibus exordium cæteras partes antecedit, & in grammatica elementa syllabis sunt priora. Quarta est dignitatis, qua nimirum aliquid est alio præstantius, & honorabilius: & hoc pacto qui superiores dignitate sunt, priores appellantur præsertim inter non paucos catus religiosorum. Quinta prioritas est ea, qua aliquid aliud à se causat: vocari autem solet prioritas causalitatis, seu prioritas naturæ, seu prioritas physica, seu prioritas rationis physica, necnon absolute prioritas rationis. Hos prioritatis modos, vt facilius teneas, in vulgare distychon

Tempore, natura prius ordine dico, & honore.

Causam causato dicimus esse prius.

Circa prioritatem temporis quæres primò, an sit relatio prædicamentalis, & vera? Respondeo esse, tamen non me lateat aliis magis placere contrarium. Siquidem simultas temporis est relatio prædicamentalis, ergo & prioritas. Deinde aliquid alteri esse propinquum, aut ab eo quoad locum distans, est relatio prædicamentalis, vt P. Suarez disp. 47. metaphys. cum reliquis omnibus expresse docet: ergo & esse propinquum alteri, aut ab eo distans quoad tempus erit relatio prædicamentalis: quando igitur esse propinquum alteri, aut distans quoad tempus est esse plus, minusve prius, aut posterius illo penes tempus, nec id aliter possit intelligi, necesse est, vt prioritas, &

etiam posterioritas temporis sint respectus prædicamentales. Denique id à me constitutum, & probatum est supra tract. 6. cap. 11.

At obiicies: relatiua prædicamentalia, & vera sunt simul natura, simultas autem naturæ est coniuncta cum similitudine temporis: quorum alterum, & alterum est explicatum c. postremo illius tractatus sexti: prius ergo, & posterius tempore, si sunt relatiua propria, & vera, hoc ipso erunt simul tempore; at fieri nequit, vt quorum alterum est prius tempore, quam aliud, & hoc illo posterius tempore, ea sint temporis spatio simul: esse ergo non potest, vt prius, & posterius tempore sint relatiua realia, aut in genere ad aliquid. Sed in primis simultas naturæ, ac temporis adeò non est proprietas omnium relatiuorum realium, sed quorundam, vt locis nuper citatis est à me ostensum, quo fiet prius, & posterius tempore, sine temporali simultate posse realiter referri ad se inuicem. Deinde secundo, quod prius, & posterius tempore, quendam admittant sensum, iuxta quem possint esse simul tempore, atque in eodem eius articulo existere, statim constabit, inter diuidendam prioritatem temporis suas in species.

Circa quam secundo quæri potest, an sit species quædam prioritatis naturæ, ita, vt non aliud sit, vnam rem esse priorem tempore, seu duratione, quam aliam, quam durationem vnus esse priorem natura duratione alterius, eamque causare; quo pacto vnum obiectum dici consuevit prius in cognoscendo, quam aliud, quia vnus cognitio est causa, vt cognoscatur aliud. Affirmant quidam Neoterici, quos lato calamo perstrinxi, ac profligavi in Physica lib. 4. tract. 4. cap. 3. Interim breuiter, & in transitu eos sic refello: Duratio solis est prior natura duratione lucis sibi cœuæ, eiusque causa, vel quod perinde est conditio: nisi enim esset sol durans, & tempore mensuratus aliquo, nequaquam posset luci primam conferre durationem, eive esse causa existendi, in temporis intervallo quodam: at non propterea radiosum illud Solis iubar, est prius tempore luce, quam primam diffundit. Item si crearet Deus æternum & ante omne tempus animam aliquam rationalem, huius duratio sempiterna esset posterior natura æternitate diuina, & hæc illa prior: nihilominus Deus non esset prior tempore, quam eiusmodi anima.

Porro autem exemplum prioritatis in cognoscendo, quo potissime fidunt aduersarij, parum, vel nihil eis prodest; Tum, quia vna cognitio potest esse causa alterius: vnde non mirum, si huiusmodi causalitatis ordo redundet in obiecta, vnusque obiectum, denominet prius in cognoscendo, quam obiectum alterius: aut vna duratio ex natura rei, & citra miraculum nequit esse causa durationis, alterius, sibi succedentis, quippe, quæ hac existente non existit, nec est præsens, sed potius præterita. Tum etiam, quia prioritas in cognoscendo haud semper est prioritas naturæ inter cognitiones, sed multoties, solius temporis, vt inferius clarebit. Tum denique propter argumenta nostra aduersus contrariam obiecta sententiam de prioritate temporis; quibus tamen aliis nequit impugnari prioritatem aliquam in cognoscendo esse speciem prioritatis naturæ, & ordinem causalitatis inter cognitiones.

Tertio circa prioritatem temporis quæres, quomplex sit? Respondeo missis aliis eius diuisionibus, quæ magis populares sunt, quam philosophica, eam trifariam posse distribui. Prima temporis prioritas est, qua res aliqua existit nunc, quin alia, qua est prior sit existens, sed tantum exitura: quo pacto dicimur qui modo viuimus prius tempore creati à

T 4 Deo

67

68

69

70

Deo, quam Antichristus. Secunda est, quæ duæ res simul existunt; quondam tamen prius existit una, quam alia: quæ ratione liberorum, qui eodem parente sati sunt, tamen simul existant nunc, cæterum unus dicitur antiquior alio, & prior tempore, siue ætate, quoniam alter alterum præcessit aliquando. Tertia species, cuius meminit Aristoteles lib. 5. metaph. cap. 11. est quæ respectu alicuius instantis designati quædam res est remotior, aut etiam propinquior, quam alia. Ita *priora sunt* (ut verbis Aristotelis utar) *quæ Græci apud Troianos, quam quæ Medii in Græcia gesserunt, quia longius ab hoc temporis momento absunt.* Contra vero festum paschatis dicitur modo prius festo Pentecostes, quia alterum huic temporis momento est vicinius, quam alterum. Prima species prioritatis temporalis proprietate duas sequentes, & secunda tertiam antecedit.

71 Circa prioritatem in subsistendi consequentia dubitari potest primo, an possit dari inter aliqua quæ in contrarium recurrunt, à quibusue ad se sit mutua consequentia? Respondeo posse: Siquidem quories aliquod coniunctum ex duobus prædicatis ita comparatur eum alio etiam coniuncto ex duobus prædicatis, ut prædicatum aliquod unius sit ratione nostra prius prædicato alterius, seruata proportionem unum coniunctum erit prius ratione, quæ de loquimur alio, tamen in subsistendi consequentia reciprocetur ambo; quo pacto hoc animal v. g. est prius hoc rationali: sicut enim unum coniunctum alio prius dignitate, & perfectione est, esto quoad omnes partes eo perfectius non sit, sed tantum quoad aliquam, ut in homine, & bellua cernere est; ita similiter in præsentia, &c. Hinc tamen haud efficitur, definitionem prioritatis Logicæ à nobis traditam esse vitiosam: quamvis enim coniuncta, de quibus proxime fuit sermo, ita sint instituta, ut ab alterutro ad aliud valeat consequentia, at ea non valet à parte unius ad partem alterius: atque hoc est in causa, ut alterum absolute sumptum sit logicè prius altero: quamobrem nostra sic debet intelligi definitio, ut qualiscunque sit irreciprocatio, & quamvis duntaxat unius partis respectu alterius, ea tamen sufficiat, ut non tantum pars parte, sed etiam totum sit logicè prius alio toto.

72 Secundo dubitari potest, an huiusmodi prioritas possit esse mutua? Respondeo inter prædicata incomplexa, & primæ intentionis mutuam, & reciprocam esse non posse: quamvis enim contrarium senserit P. Herice disp. 5. de scientia Dei, facile tamen refelli potest: quoniam id, quod est prius logicè alio, latius eo patet, & quod est logicè posterius alio, eo minus latè funditur: sed idem prædicatum incomplexum alio magis, & minus latè patere, ac fundi non sustinet, ut licet in homine, & animali cernere. Verum inter prædicata complexa, & secundæ intentionis mutua esse potest, ac reciprocationi obnoxia: quæ ratione Dialect. lib. 9. tract. 1. genus & prædicabile, ut sic inuicem superius, & inferius asseruimus. Cuius præter rationem ibi tradendam, alia potest erui ex doctrina numeri præcedentis: siquidem genus, & prædicabile ita comparata sunt, ut vtrumlibet coniunctum contineat partem aliquam superiorem parte alterius, & aliam partem inferiorem parte alterius, cum prædicabile ut sic proptèr abstrahitur, & sit genus ad quinque prædicabilia quoad hanc numero generalitatem, & abstractionem contineatur sub generalitate in cõmuni primi prædicabilis propria, & quoad prædicabilitatem, siue vniuersalitatem, ut sic ei obnoxiam abstractioni contineatur sub se prædicabilitatem specialem primi prædicabilis, id est generalitatem:

eodem modo comparari potest è conuerso genus primum prædicabile cum prædicabili in cõmuni, eoque esse quoad unam sui partem superius, & quoad aliam inferius. Vnum ergo coniunctum absolute superius, & inferius alio denominabitur ab utraque parte: quidni enim una pars superior, & prior logicè illud absolute prius, & alia posterior denominet posterius? haud secus, ac prioritas dignitatis quoad unam tantum partem ab ea redundat in totum, uti paulò suprà visum.

73 Circa prioritatem ordinis hoc solum dubitari, hoc decerni potest, quoruplex sit? Respondeo septuplicem esse. Primo namque dicitur aliquid prius ordine discendi, docendique. Hoc pacto antecurrunt in grammatica elementa syllabas, & in oratione præmium, quæ subsequuntur partes, ut dictum est. Huiusmodi autem prioritas haud est species quædam prioritatis temporalis, aut localis: non enim in eo sita est, quod elementa prius tempore doceantur, discanturve, aut si non voce tradantur, sed scripto, prius loco (etiam si enim per imperitiam Magistri aliter contingat, haud propterea, non erunt elementa syllabis ordine, quo de loquimur, priora) sed quod ita spectatis eorum naturis tradi debeant ac postulent: exordium quoque quamvis in fine proferatur, scripto vel voce, non ob id non erit ordine prius, cæteris orationis partibus, quoniam videlicet principio proferri exposcit, & quia ita melius conciliantur auditorum animi, & quia sic rectius percipiuntur, quæ tota continet oratio.

74 Secundo dicitur aliquid alio prius ordine loci, quia scilicet unum est in primo loco, & aliud in secundo, tertio, vel alio vltiori; vel certe, quia unum est vicinius, primum obtinenti locum, quam aliud. Primus locus uno modo, videlicet *sursum*, est extremum mundi sublunaris, cælum nempe, quod eum ambit vndique: alio vero modo, scilicet *deorsum*, est mundi medium, eiusve centrum. Quare tellus est prior loco aqua, v. g. & hæc æræ, & ær igne, quoniam illa, est in primo loco, aqua vero, ær, & ignis in sequentibus: horum autem elementorum alterutrum, eatenus est prius loco, quatenus telluri propinquius, quam alterum. At retro acto ordine, cælum est loco prius elementis omnibus, quoniam primum quodammodo locum obtinet, cum corpora elementaria, eo minime potiantur, quæ si comparentur inter se, illorum ignis est prior æræ, & hic aqua, & ista tellure, proptèr nimirum alia, aliis cælo sunt propiora.

75 Tertiò quidpiam dici solet prius ordine temporis, quam aliud, quia scilicet alterum est in primo aliquo temporis instanti, primo, inquam, vel suapte natura, vel arbitrato nostro tali, alterum vero in alio subsequenti: vel certe, quia designato aliquo instanti unum ei magis appropinquat, quam aliud, vnumve ab eo magis distat, quam aliud, proptèr nimirum hæc prioritas est inter præterita, vel futura. Quanquam autem prioritas ordine loci haud sit species quædam prioritatis temporalis; at talis est hæc, quæ proxime manet explicata, ut sponte sua claret.

76 Quarto dici consuevit aliquid alio prius ordine motus, quia scilicet magis appropinquat mouenti: quo pacto puer est prior Senæ, respectu scilicet Patris, qui ad vtrumque est veluti primum mouens; & similiter Filius est prior nepote. Eodem pacto Saturnus quoad motum ordinem est prior Ioue, & hic Marte, & Mars Sole, & Sol Venere, & hæc Mercurio, atque hic Luna: propior enim est Saturnus primo mobili, eiusque motum, sin prius tempore, & uti Patris motum prius Filius, quam nepos, puer, quam Senex; at certe prius natura participat, quam cæteræ stellæ

stellæ errantes : Iupiter autem ea ratione est secundus à Saturno, & reliqui, ut sunt enumerati, sequuntur Iouem. Hac autem prioritas est species quædam prioritatis temporis, vel certe naturæ, prout nimirum maior illa vicinitas respectu mouentis est talis, vel tempore, vel natura: quod enim utroque modo contingat; exemplis nuper positis liquefcit.

77 Quinto dicitur aliquid alio prius ordine potestatis, & iurisdictionis: quo pacto Rex Ducem, & hic Marchionem, & iste Comitem, & Comes Baronem antecedit. Ratio autem huius inæqualitatis, & ordinis est, quod electio Regis, quæ est veluti primum mouens, non physicum, & naturale, sed morale, ita sit instituta, ut ei sit immediatior quodammodo Rex, quam Dux, & hic quam Marchio, &c. Hac porro prioritas ordinis est species quædam prioritatis naturæ, necnon temporis, ut dictum est in simili de prioritate ordinis quoad motum simpliciter dictum, & naturalem. Subiicitur etiam prioritati dignitatis, ut per se conspicuum.

78 Sexto dicitur prius ordine enumerationis; vel id, quod enumeratur primum, & ante omnia alia; vel certe id, in quo minor absolutur numerus facto initio enumerationis ab aliquo alio prior: nam in choro eius ductor cæteris est prior, & secundus post eum prior itidem est sequentibus, & tertius quarto, & hic quinto, & sic deinceps eadem ratione in fidibus media chorda, quam musici primam faciunt, & caput cæterarum cæteris est prior, & secunda, quam reliquæ, & sequentium quævis prout minori numero abest à media. Posteriori exemplo planum fit, hunc prioritatis ordinem esse omnino, aut magna ex parte arbitrarium; priori vero eum esse speciem quandam prioritatis loci, temporis, aut naturæ: choragus enim primum obtinet locum; prius etiam tempore mouetur; ac cæteris, ut tripudient est causa, & regula.

79 Septimo dicitur aliquid prius ordine cognitionis, siue, ut loquuntur alij, in cognoscendo: interdum autem hæc prioritas est species quædam prioritatis temporaneæ: quo pacto prius nobis nota, siue priora in cognoscendo sunt quæ pueri vidimus, audiimus, aut aliter didicimus, quam quæ senes: eorum etiam tardius obliuiscimur, ut testis est experientia: interdum vero huiusmodi prioritas est species prioritatis naturæ: qua ratione obiectum conclusionis, & rursus obiectum præmissarum dicitur prius in cognoscendo, quam obiectum conclusionis, & rursus obiectum conclusionis, siue scientiæ subalternantis obiecto conclusionis subalternatæ, quia præmissæ sunt priores natura conclusionis, & conclusio subalternans ea, quæ vocatur subalternata: Eadem ratione, ut exemplo Aristotelis vtar, singularia sunt priora sensu, quam vniuersalia, & hæc è diuerso priora intellectu, quam illa; quia nimirum prius natura sentimus exterius res singulares, quam intelligimus vniuersales; haud enim possemus intelligere, & immaterialiter cognoscere albedinem v.g. ut sic esse digregatiuum visus, nisi mediante præuia quadam visione alicuius albedinis in particulari fieret in intellectu nostro species intentionalis eius vniuersaliter sumptæ; Contra vero prius natura intelligimus, & scimus res vniuersales, quam singulares: idcirco namque scit medicus Petrum febris laborantem ita esse curandum, quia prius beneficio artis suæ cognoscit quatenus homini, eo si morbo laboret, mederi debeat: Et quidem omnis vniuersim ars, & scientia est fermè de vniuersalibus, & ab eis ad singularia descendit, horumque derivat à se cognitionem.

80 Circa prioritatem dignitatis, quam Aristoteles

animaduertit esse satis impropiam, atque alienam vix est aliquid notatu dignum. Solum ambigi, & constitui potest, quoruplex sit. Respondeo triplicem: nam, aut maior perfectio naturalis vnas res aliis solet anteferre, aut, quod perinde est, eas denominare priores, aut anteriores: qua ratione se habent inuicem Angelus, homo, bellua, & res inanimæ: aut quod alia res, aliis anteponatur, siue dicantur priores, in causa est excellentia aliqua moralis, cuiusmodi est Regis, Pontificis, Ducis, &c. aut denique voluntas, & affectio arbitriumque nostrum: quo pacto antiquiores, prioresque apud nos sunt amici, quam extranei.

81 Circa prioritatem naturæ, quæres primo, an sit relatio vera, & realis? Respondeo esse. Oppones tamen primo: relatiua sunt simul natura iuxta Aristotelem, ac cæteros dialecticos: prius ergo, & posterius natura, si eo ipso sunt relatiua realia, nequibunt non esse simul natura, quod tamen adeo repugnat, ut nihil supra. Verum, ut recte monet Auerla quæst. 23. log. ad finem, quæ sunt prius, & posterius natura possunt considerari, aut specificatiue, & penes solas res, aut reduplicatiue, ac prout res eam subeunt relationem; priori sensu successionem quandam naturæ concernunt, non vero simultatem vllam: posteriori vero sunt simul natura, non vero eatenus alterum prius, & posterius; nisi ad summum in actu signato, ac nequaquam exercitò; haud enim est, prius natura vnâ rem denominari priorem alia naturæ ordine, quam aliam ea posteriorem, esto res ipsæ ante utramque denominationem comparentur inuicem, non sine ordine eiuscemodi.

82 Deinde secundo quæres circa eam prioritatem naturæ, an ad eam explicandam necesse sit diuidere instans reale in duo instantia virtualiter distincta, & prædicatorum contradicentium capacia, in quorum priori naturaliter existat causa, vel conditio, & in posteriori, neutra earum, sed effectus solus. Affirmant quidam; sed immerito. Namque in primis hoc instans reale præcisè diuiduum est in rationem communem instantis, & rationem huius instantis, non verò in duplicem rationem partialem huius instantis eo modo, quo hic homo in hoc animal. & hoc rationale virtualiter est diuiduus: ac causa, vel conditio, siue qua non, quatenus talis in ratione communi instantis non existit prius, quam ipsa, vel effectus in ratione talis instantis existat: prioritas ergo naturæ inexplicabilis est in ordine ad duplicem formalitatem eiusdem instantis realis, in quarum altera causa, & in altera existat effectus. Maior probatur, quoniam similitudo, & dissimilitudo, & quævis alia prædicatorum contradictio ad solam diuisionem huius instantis in instans, & eius hæc ceitatem fundamentum exhibet, non vero ad eius sectionem in duplex instans: qua etiam ratione hic homo, esto in alias formalitates vi similitudinis, & dissimilitudinis, non tamen in duplicem diuiditur hominem. Minor est aduersariorum, & per se conspicua, quoniam, ut ait Aristoteles ad initium libri primi metaphysicorum, actiones, & existentia in ordine ad singularia tantum esse possunt, quo pacto medicus, non hominem, sed Socratem, aut Calliam curare dicitur: igitur in intelligibile prorsus est, causam, seu conditionem existere in ratione communi instantis antea, quam in hoc existat instanti.

83 Tertiò: licet hoc instans reale diuidi posset in duplex instans singulare, quorum alterum ab altero virtualiter distinctum, & altero virtualiter prius sit, adhuc conditio, & causa, atque effectus vtrique coexistere possent, ac deberent: Cur enim effectus priori formalitate, & causa posteriori coexistere non poterunt;

runt: Prioritas ergo naturæ explicanda non est per eiuſmodi diuisionem, ac multipliciter virtuales. Tercio prioritas originis, & prioritas virtualis, de quibus è vestigio, sine ordine ad instans reale virtualiter diuisibile possunt explicari: igitur eodem modo prioritas naturæ: nam cur, sicut prioritas virtualis consistit in productione virtuali, & originis in productione quadam reali, circumscripto quouis respectu ad instans reale, eiusque partitionem, similiter etiam prioritas naturæ consistere nequeat in vera causalitate: antecedens est aduersariorum, & probatur ex facili: quoniam essentia diuina est prior virtualiter relationibus, & hæ origine priores, & posteriores inuicem: vtrumque autem contingit ante quoduis instans reale temporis, vt constat, & æternitatis etiam, cum nemo processiones diuinas dependentes ab attributo æternitatis explicet, aut possit.

84 Quarto demum, quia scientia visionis Dei est posterior existentia actus liberi nostri, quem videt, & hic illa prior: sed actus, vel motus liberi arbitrij nostri in nulla parte instantis realis existit, cui reipsa scientia visionis non coexistit: ergo &c. Minor (haud enim est de maiore dubium) ita suadet: vt ad æternitatem, & perfectionem diuinæ scientiæ spectat, vt non solum cuius temporis absolute coexistat, verum etiam cuius eius parti, ita similiter ad eam attinet, vt non tantum cuius instanti reali, sed etiam cuius eius parti coexistat.

85 Tercio quæres, circa illam prioritatem naturæ quod duplex sit? Missis pluribus eius partitionibus, de quibus fuit in physica sermo ex professo; respondeo nunc eam aliam esse propriam, quæ nimirum est, hætenus explicata, aliam vero improprie, & reductiue talem: cuiusmodi est prioritas originis, necnon prioritas virtualis. Illa est, quæ vnum est principium realiter productum, non vero causatum alterius, quæ in solas tres personas conuenit; earum enim prima, secundam, & ambæ tertiam producant, non causant, propter identitatem videlicet, omnium trium, sin minus immediatam, at certè mediatam, atque in tertio, nimirum in natura, cunctis communi, atque eadem.

86 Prioritas virtualis est: quæ vnum est principium virtuale alterius: sicut enim, quod realiter distinguitur ab alio, illud realiter causare potest, vt ad strictam naturæ prioritatem oportet, non est quapropter, illud quod virtualiter distinguitur ab alio, interdum id virtualiter causare nequeat, quemadmodum opus est ad prioritatem virtuales, & quasi naturalem. Pro quâ dignoscenda triplex regula esto, Prima; quoties inter prædicata virtualiter distincta, separabilitas realis, non mutua, & reciproca est; ita, vt vnum, sine altero realiter manere possit, non è conuerso, vt in relatione prædicamentali creata, & eius fundamento, iuxta aliquos vsuuenit, toties id, quod manet, virtualiter prius est, eo, quod perit. Suadetur, quoniam separabilitas realis non mutua inter rem, & modum, ab ea realiter distinctum, causalitatem realem, & prioritatem strictam naturæ, quæ res modo prior sit, vt plurimum arguit: similiter ergo, sicubi separabilitas non mutua sit, inter prædicata virtualiter distincta, prioritatem virtuales arguere poterit. Porro hæc regula locum habet, non in nostris, sed in connotatorum principijs.

87 Secunda regula sit. Quoties duo prædicata virtualiter distincta respiciunt connotata realiter distincta, quæ naturæ ordine sint inuicem priora, & posteriora, toties prædicatum respiciens, connotata, naturaliter priora erit virtualiter prius, eo, quod inuenitur connotata naturæ ordine posteriora. Probat, quia non alia de causa animal in nobis rationale, &

hoc risibile, & intellectus voluntatem virtualiter antecedunt, vt expendenti clarebit. Tertia regula sit: quoties duo prædicata virtualiter distincta ita comparantur inuicem, vt si realiter essent distincta, vnum hoc ipso foret prius natura, quam aliud, illudque realiter causaret, aut ad eius causalitatem munus conditionis gereret; tum certe vnum erit virtualiter prius alio. Vel alijs terminis, quoties duo prædicata virtualiter distincta ita instituuntur, vt alia iis assimilia semper realiter distinguantur, & se realiter inferant, ac proinde sint ordine naturæ priora, & posteriora, tum vnum prædicatum ab alio virtualiter distinctum, eo virtualiter prius erit, seruata omnino proportione cum prioritate naturæ, quæ interuenit inter prædicata, quibus est vtrumque assimilabile. Probat, quia hæc ratio diuina cognitio diuinam volitionem, intentio diuina electionem diuinam, essentia diuina eius æternitatem, immensitatem, & alia attributa virtualiter antecurrunt. Atque hæc de modis prioris, quibus intellectus, nihil habent difficultatis modi posterioris: quocirca merito sunt ab Aristotele prætermissi.

CAPVT V.

De Modis simul.

88 Aristoteles in categorijs cap. 12. tres assignat modos simul. Primus est temporis, quo videlicet quædam simul incipiunt esse: huius acceptionis ratio, & origo hæc esse potest: vnus parentis Filij, quorum alij ante alios sunt geniti, tametsi omnes coexistant inuicem, non tamen dicuntur simul ætate: ergo nec duratione, aut tempore: requiritur ergo ad similitudinem temporis præse sumptam incepisse simul, nec sine huiusmodi inceptioe simultanea satis fuerit existere quandoque in eodem temporis articulo. Verum enim latius sumi potest simultas temporis, & quidem non omnino improprie; vt perinde sit, atque duas res esse commensas eidem spatio temporis, siue simul inceperint esse, siue secus, quopactò dicitur de Iacobo capite 46. *Genesis venitque in Egyptum cum omni semine suo, filij eius, & nepotes, filia, & cuncta simul progenies.* Mille alia id genus in sacris, & profanis litteris.

89 Secundus modus simultatis naturæ est eorum, quæ conuertuntur existendi consequentia, sic tamen, vt neutrum sit causa, quapropter existat aliud, vt seruus, & dominus, duplum, & dimidium: de hoc modo simul satis dicta sunt supra tract. 6. cap. 25. num. penultimo. Porro super hanc simultatis naturæ rigorosam acceptionem gemina alia potest assignari, & alterutra non omnino impropria, quamuis infra prioris proprietatem: videlicet simultas naturæ logica, siue in subsistendi consequentia, quæ nimirum ab vno ad aliud, & è conuerso valet argumentatio, simul tamen alterum est causa alterius; quo pacto sol, & cœua sibi lux censentur esse simul natura: Necnon simultas naturæ physica, quæ scilicet neutra causat aliud, qui tamen quoad existentiam necessario recipiuntur inuicem: quæ ratione simul natura sunt homo, & animal.

90 Tertius modus simultatis est, quo quædam dicuntur esse simul diuisione, id est, quo naturam aliquam communem disperitiuntur, vt homo, equus, leo, &c. Si enim quorum tempus est idem, sunt simul tempore, vt vitum est, quidni censentur simul diuisione ea, in quæ idem diuiditur genus, siue, vt loquuntur alij, simul